

2. Діаус С.М. Агрохолдинги в Україні: особливості становлення та розвитку // Економіка АПК. - №12. – 2011. – С.96-101.

3. Месель-Веселяк В.Я. Розвиток сільського господарства України (науково-методичне забезпечення) // Економіка АПК. - №7. – 2011. – С.42-55.

4. Дем'яненко С. Агрохолдинги в Україні: процес становлення та розвитку // Економіка України, науковий журнал. - №12. – 2009. – С.50-61.

5. Данкевич А.Є. Організаційно-економічні засади розвитку агрохолдингів // Економіка АПК. - №1. – 2012. – С.69-73.

6. Месель-Веселяк В.Я. Оптимальні розміри сільськогосподарських формувань промислового типу в Україні // Економіка АПК. - №3. – 2008. – С.14.

ЩОДО ПРОБЛЕМИ ТРАНСКОРДОННОГО БАНКРУТСТВА В АГРАРНІЙ СФЕРІ

***Костанецька Т. М., аспірантка*,
Харківський національний аграрний
університет ім. В.В. Докучаєва***

В умовах розвитку економіки та налагодження ринкових відносин завжди існують ситуації фінансової стабільності, злиття капіталів, утворення потужних міжнародних компаній та неспроможності суб'єктів підприємницької діяльності. Для вирішення проблем, пов'язаних з неплатоспроможністю суб'єктів господарської діяльності в Україні існує інститут банкрутства. Як відомо, такі інститути існують і в розвинутих країнах з ринковою економікою, де існують загальні норми і правила регулювання й впровадження заходів банкрутства, санації та ліквідації підприємств.

На шляху формування ринку землі в Україні спостерігається той факт, що в сільському господарстві з'являються агрохолдинги з іноземними інвестиціями. В разі виникнення ситуацій щодо їх неспроможності, виникає ситуація транскордонного банкрутства, яку сучасний механізм банкрутства України не регулює. В сучасному законодавстві є лише декілька нормативно-правових актів щодо врегулювання транскордонного банкрутства. Таким чином, удосконалення механізму відновлення платоспроможності є

---

* Науковий керівник – Кошкалда І.В., к.е.н., доцент

актуальним науковим завданням, що вимагає ретельного і глибокого дослідження.

Відомо, що банкрутство є природним явищем в системі світової торгівлі, яке будується на прозорих правилах поведінки учасників економічних відносин, котрі намагаються розв'язати фінансові проблеми. В основі концепції банкрутства лежить просте правило вільного ринку: у конкурентному середовищі мають виживати ті підприємства, діяльність яких є ефективнішою і товари яких знаходять попит у споживачів. В Україні продовжують укріплювати свої позиції такі суб'єкти аграрної сфери, як агрохолдинги. Вони характеризуються здебільшого своєю масштабністю, крупними вливаннями іноземних інвестицій та різноплановою сферою спеціалізації. Навіть такі великі агрооб'єднання незастраховані від неплатоспроможності та загрози банкрутства. Таким чином виникає ситуація транскордонного банкрутства, що є новим, а тому потребує врегулювання.

Відомо, що Закон України «Про внесення змін до Закону України "Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом» було введено додатковий розділ щодо регулювання транскордонних банкрутств. Законодавчі пропозиції здебільшого будуються на положеннях Типового закону ЮНСІТРАЛ.

При дослідженні механізму банкрутства Європейських держав, США, Росії та Білорусі стало відомо, що не має єдиного терміну, який характеризує транскордонну неспроможність. Тому вона, як категорія, яка пов'язана з міжнародними відносинами, може бути характеризована таким чином: це неспроможність та банкрутство при участі іноземних кредиторів.

В останні 3 роки в діяльності українських агрохолдингів в Україні просліджувалося декілька основних тенденцій: збільшення земельного банку, вихід на міжнародний ринок капіталів, злиття та поглинання. А в діяльності аграрних компаній середньої ланки набуло широкого масштабу прагнення увійти в структуру агрохолдингів за рахунок накопичення землі та залучення міжнародних інвестицій.

За станом на січень 2012 року в Україні нараховується 30 агрохолдингів, котрі оброблюють більше 50 тис. га. На початок 2011 року суспільний земельний банк складає приблизно від 3,5 млн. га до 4 млн. га, а в 2010 році він нараховував 3 млн. га.

На ряду з нібито успішною діяльністю, агрохолдинги, як і середні, і малі сільськогосподарські підприємства банкрутують. Нижче ми наведемо декілька прикладів, які це підтверджують.

У вересні 2011 року було офіційно об'явлено, що ЗАТ «Міжнародна агропромислова корпорація» є банкрутом. Це один з перших вертикально інтегрованих агрохолдингів держави.

Компанія за часів свого розквіту (2004 – 2007 роки) обробляла в Черкаській та Київській областях близько 30 тис. га, володіла комбикормовим заводом та мала елеватори, вирощувала до 100 тис. т зернових в рік. 2007 рік став найбільш успішним роком при підрахунках фінансових результатів його діяльності, так дохід рівнявся 77 млн. гривень, а чистий прибуток – 251 тис. гривень. Однак у 2008 році компанія стала на шлях неспроможності. При аналізі діяльності ліквідатор зробив висновок, що агрохолдинг не зміг вчасно сплатити надані банком кредити, що й привело до банкрутства.

Так у 2009 році проти агрохолдингу була відкрита справа про банкрутство, а ініціатором виступив агрохолдинг «Райз» (головна спеціалізація - виробництво цукру), пред'явлені вимоги склали 1,33 млн. гривень. Були спроби залучити інвестиції Druce Corporate Holding, для підписання мирової угоди з агрохолдингом «Райз» та для відновлення платоспроможності. Але свої претензії також пред'явив до господарського суду банк «Київ», сума позову нараховувала 120 млн. гривень, що привело для поновлення справи про банкрутства з наступною ліквідацією.

Розглянемо інший приклад неплатоспроможності агрохолдингів. У 2011 році один з найбільших виробників цукру в Україні аграрний холдинг «Цукровий союз «Укррос» (м. Київ), закінчив зі збитком 3,496 млн. гривень. Про це повідомляє інформаційна служба холдингу. Активи за результатами діяльності склали 524,795 млн. гривень, загальна дебіторська заборгованість – 76,158 млн. гривень, поточні зобов'язання – 5,372 млн. гривень. Як повідомляло агентство, у 2010 році холдинг закінчив з прибутком 27,021 млн. грн., а чистий прибуток склав 166,150 млн. грн., що на 10,9 % нижче ніж у 2009 році. Аграрний холдинг «Цукровий союз «Укррос» був на шляху поглинання іншим крупним агрохолдингом "Кернел груп» (м. Київ), який спеціалізується на вирощуванні та обробленні олійних культур. У серпні 2011 року ним було завершено придбання 71 % акцій холдинга «Цукровий союз «Укррос».

У грудні 2011 року провідна агрокомпанія «Landkom International PLC» з активами в Україні отримала дві фінансові пропозиції щодо продажу акцій компанії «Jaden Finch» та приєднання до шведської агрокомпанії «Alpcot Agro AB», яка також має активи в Україні, і Росії,

шляхом сумісного обміну акціями. Сприяло таким пропозиціям те, що агрокомпанія має кредиторську заборгованість перед компанією ТОВ «Амако-Україна» у розмірі 15,7 млн. дол. США. Акціонери компанії «Arcot Agro AB» на зібранні акціонерів вирішили про приєднання агрокомпанії «Landkom International PLC» та випустити додатково акції для залучення додаткового акціонерного капіталу у розмірі 20 млн. доларів США. Залучені кошти будуть направлені на погашення заборгованості перед компанією «Амако-Україна», а залишок буде використано на забезпечення потреб обігового капіталу для бізнесу та сплати витрат на проведення угоди.

Всі вище наведені приклади показують про наявність проблеми транскордонного банкрутства. Одна основна причина, чому велике агроб'єднання стає на шлях неплатоспроможні – велика кількість основних засобів, які придбалися за рахунок залучених коштів. В часи фінансової кризи через курсові коливання бюджету холдингів не змогли покрити курсової різниці, що призвело до накопичення кредиторської заборгованості.

Будь-які перетворення економічного або юридичного характеру погіршують всі сфери економіки держави та негативно впливають навіть на великі суб'єкти господарювання, такі як агрохолдинги. Для вирішення причин пов'язаних з транскордонним банкрутством на наш погляд, треба розробити більш оптимальну систему надання кредитів для аграрних підприємств, та ввести зміни до законодавчої системи, з ціллю вирішення даних питань в арбітражних судах України.

АГРАРНАЯ СФЕРА ВОСТОЧНОГО РЕГИОНА УКРАИНЫ: ПРОБЛЕМЫ, ПУТИ РЕШЕНИЯ

Котляров А.Д., к.э.н., доцент

Сегодня по мнению академика НААН Украины Б. Пасхавера требуется ответ на вопросы: 1) сможет ли сельское хозяйство стать «локомотивом» национальной экономики и ускорителем темпов ее роста? 2) какие трансформации размеров и форм сельской поселенческой сети будут происходить под воздействием непрерывных процессов депопуляции и урбанизации? И далее, отмечается, что с сокращением объемов производства